

ORZECZNICTWO TRYBUNAŁU KONSTYTUCYJNEGO ZBIÓR URZĘDOWY

Seria B

Warszawa, dnia 17 kwietnia 2024 r.

Pozycja 75

POSTANOWIENIE

z dnia 15 lutego 2024 r.

Sygn. akt Ts 55/23

Trybunał Konstytucyjny w składzie:

Rafał Wojciechowski – przewodniczący

Jarosław Wyrembak – sprawozdawca

Bogdan Święczkowski,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym zażalenia na postanowienie Trybunału Konstytucyjnego z 17 października 2023 r. o odmowie nadania dalszego biegu skardze konstytucyjnej S.R.,

po s t a n a w i a:

nie uwzględnić zażalenia.

Orzeczenie zapadło jednogłośnie.

UZASADNIENIE

W skardze konstytucyjnej wniesionej 2 marca 2023 r. (data nadania) S.R. (dalej: skarżący), reprezentowany przez pełnomocnika z wyboru, zakwestionował zgodność art. 216 ust. 2 pkt 3 ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami (Dz. U. z 2021 r. poz. 1899, ze zm.) w zakresie, w jakim uzależnia zastosowanie przepisów rozdziału 6 działu III tej ustawy do nieruchomości nabytych na rzecz gminy na podstawie ustawy z dnia 29 kwietnia 1985 r. o gospodarce gruntami i wywłaszczaniu nieruchomości od wyznaczenia właścicielowi lub użytkownikowi wieczystemu przez właściwy organ terminu zawarcia umowy zbycia nieruchomości na podstawie 49 ust. 3 ustawy z dnia 29 kwietnia 1985 r. o gospodarce gruntami i wywłaszczaniu nieruchomości – z art. 21 ust. 2; art. 21 ust. 1 i art. 64; art. 31 ust. 3 i art. 2; art. 32 ust. 1 Konstytucji.

Postanowieniem z 17 października 2023 r. Trybunał Konstytucyjny odmówił nadania skardze konstytucyjnej dalszego biegu na podstawie art. 61 ust. 4 pkt 1 u.o.t.p.TK ustawy z dnia 30 listopada 2016 r. o organizacji i trybie postępowania przed Trybunałem Konstytucyjnym (Dz. U. z 2019 r. poz. 2393; dalej: u.o.t.p.TK) wobec stwierdzenia, iż wyrok Naczelnego Sądu Administracyjnego z 29 listopada 2022 r. (sygn. akt [...]), wskazany w złożonej skardze konstytucyjnej jako ostateczne rozstrzygnięcie, nie posiada tego waloru z uwagi na jego kasatoryjny charakter.

Pismem z 30 października 2023 r. skarżący wniósł zażalenie na postanowienie Trybunału Konstytucyjnego o odmowie nadania skardze konstytucyjnej dalszego biegu, opie-

rając je na zarzucie naruszenia art. 77 ust. 1 u.o.t.p.TK przez jego błędną wykładnię polegającą na przyjęciu, że wyczerpanie drogi prawnej w rozumieniu tego przepisu nie występuje w przypadku wyroku kasatoryjnego Naczelnego Sądu Administracyjnego, albowiem sąd administracyjny rozpoznający sprawę w konsekwencji tego wyroku, związany będzie wyrażoną w nim oceną prawną.

Trybunał Konstytucyjny zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 61 ust. 5 ustawy z dnia 30 listopada 2016 r. o organizacji i trybie postępowania przed Trybunałem Konstytucyjnym (Dz. U. z 2019 r. poz. 2393; dalej: u.o.t.p.TK), skarżącemu przysługuje prawo wniesienia zażalenia na postanowienie Trybunału Konstytucyjnego o odmowie nadania skardze konstytucyjnej dalszego biegu. Trybunał w składzie trzech sędziów rozpatruje zażalenie na posiedzeniu niejawnym (art. 37 ust. 1 pkt 3 lit. c w związku z art. 61 ust. 5-8 u.o.t.p.TK).

W uzasadnieniu zaskarżonego postanowienia Trybunał, powołując się na dotychczasowe orzecznictwo pełnego składu Trybunału przypominał, że przesłanka „ostatecznego orzeczenia”, o której mowa w art. 79 ust. 1 Konstytucji i art. 77 ust. 1 u.o.t.p.TK, wyraża się w nadzwyczajnym i subsydiarnym charakterze skargi konstytucyjnej, przysługującej dopiero w przypadku braku proceduralnej możliwości inicjowania dalszego postępowania przed sądem lub organem administracji publicznej w sprawie, której skarga konstytucyjna dotyczy. Tymczasem postępowanie w sprawie wskazanych w skardze konstytucyjnych wolności lub praw, naruszonych – zdaniem skarżącego – na podstawie kwestionowanych w niej przepisów, nie zostało ostatecznie zakończone wyrokiem Naczelnego Sądu Administracyjnego z 29 listopada 2022 r. (sygn. akt [...]), podczas gdy początek biegu terminu wniesienia skargi konstytucyjnej, o którym mowa w art. 77 ust. 1 u.o.t.p.TK, skarżący upatrywał w dniu doręczenia tego wyroku. Wobec tego więc, że mocą wskazanego wyroku sprawa została przekazana do ponownego rozpoznania Wojewódzkiemu Sądowi Administracyjnemu w L., wyrok ten nie posiada waloru ostateczności w rozumieniu art. 79 ust. 1 Konstytucji i art. 77 ust. 1 u.o.t.p.TK.

Skarżący, nie zgadzając się z powyższą oceną, wskazał w uzasadnieniu złożonego zażalenia, że prawidłowa wykładnia art. 77 ust. 1 u.o.t.p.TK „powinna prowadzić do wniosku, że za wyczerpanie drogi prawnej w rozumieniu tego przepisu należy rozumieć także sytuację, w której skarżącemu (stronie) przysługuje wprowadzić formalne prawo wniesienia skargi kasacyjnej do NSA, ale sąd kasacyjny na mocy art. 153 p.p.s.a. związany jest oceną prawną – wykładnią przepisów prawa materialnego wyrażoną we wcześniej już wydanym wyroku w tej samej sprawie” (s. 1 zażalenia).

Zgodnie z tym przepisem „ocena prawna i wskazania co do dalszego postępowania wyrażone w orzeczeniu sądu wiążą w sprawie organy, których działanie, bezczynność lub przewlekłe prowadzenie postępowania było przedmiotem zaskarżenia, a także sądy, chyba że przepisy prawa uległy zmianie”. Jednak okoliczność związania sądu administracyjnego pierwszej instancji wyrokiem kasatoryjnym Naczelnego Sądu Administracyjnego nie oznacza ostatecznego orzeczenia o konstytucyjnych wolnościach lub prawach skarżącego. Postępowanie w sprawie wskazanych w złożonej skardze konstytucyjnych wolności lub praw skarżącego nie zostało bowiem zakończone. Zdaniem skarżącego dotyczy ono uzależnienia zastosowania przepisów rozdziału 6 działu III ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami (Dz. U. z 2021 r. poz. 1899, ze zm.) do nieruchomości nabytych na rzecz gminy na podstawie ustawy z dnia 29 kwietnia 1985 r. o gospodarce gruntami i wywłaszczaniu nieruchomości (Dz. U. z 1985 r. Nr 22, poz. 99, ze zm.) od wyznaczenia właścicielowi lub użytkownikowi wieczystemu przez właściwy organ terminu zawarcia umowy zbycia nieruchomości. Postępowanie w tym przedmiocie obecnie prowadzone jest,

w konsekwencji wskazanego wyroku kasatoryjnego, przez Wojewódzki Sąd Administracyjny w L. Tymczasem skarga konstytucyjna – stanowiąca w istocie zarzut przeciw prawu – stanowi *ultima ratio* ostatnią szansę dochodzenia praw i wolności (zob. postanowienia TK z: 3 lipca 2007 r., sygn. SK 4/07, OTK ZU nr 7/A/2007, poz. 83; 22 lipca 2014 r., sygn. SK 28/12, OTK ZU nr 7/A/2014, poz. 87; 6 lipca 2016 r., sygn. SK 27/15, OTK ZU A/2016, poz. 55 oraz wskazane tam orzecznictwo, a także wydane w ramach rozpoznania wstępnego postanowienia TK z: 12 września 2018 r., sygn. Ts 177/17, OTK ZU B/2019, poz. 102; 23 maja 2019 r., sygn. Ts 17/19, OTK ZU B/2020, poz. 65; 6 września 2019 r., sygn. Ts 93/19, OTK ZU B/2020, poz. 22). Okoliczność ta wyklucza możliwość przeprowadzenia hierarchicznej kontroli norm w trybie skargi konstytucyjnej, albowiem postępowanie sądowoadministracyjne w przedmiocie wskazanych w niej konstytucyjnych wolności lub praw skarżącego, nie zostało zakończone.

W tym stanie rzeczy Trybunał Konstytucyjny postanowił jak w sentencji.